

Nr 11

Utlåtande i anledning av väckta motioner rörande svensk anslutning till Madridöverenskommelsen angående internationella varumärkesregistreringar.

Första lagutskottet har behandlat två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 265 i första kammaren av herrar *Sjönell* och *Stefanson* samt nr 225 i andra kammaren av herrar *Boija* och *Enskog*. I motionerna, vilka är likalydande, hemställes, att riksdagen anhåller, "att Kungl. Maj:t måtte låta utreda frågan om huruvida Sverige bör ansluta sig till Madridöverenskommelsen av den 14 april 1891 rörande internationella varumärkesregistreringar, varvid denna utredning helst bör utföras i samarbete med övriga nordiska länder".

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för denna hemställan, får utskottet hänvisa till motionerna.

Pariskonventionen av år 1883

Sverige har sedan den 1 juli 1885 varit anslutet till *Pariskonventionen av år 1883 för skydd av den industriella äganderätten* och därmed medlem av den s. k. Parisunionen. Härigenom har Sverige åtagit sig vissa förpliktelser med avseende på bl. a. skyddet av varumärken, tillhörande näringsidkare, vilka icke driver sin verksamhet här i riket.

Pariskonventionen har reviderats vid återkommande revisionskonferenser; sådana har hållits i Bryssel 1900, i Washington 1911, i Haag 1925, i London 1934 samt i Lissabon hösten 1958.

För närvarande tillhör omkring 50 länder Parisunionen. Endast några få europeiska stater står utanför, bland dem Island och Sovjetunionen.

Sedan den 1 juli 1953 är Sverige anslutet till Londontexten. Med anledning av denna anslutning har utfärdats *kungörelsen den 22 maj 1953 (nr 319) med bestämmelser i fråga om skydd för vissa främmande patent, mönster och varumärken*.

Det industriella rättsskyddet har enligt Pariskonventionen till föremål patent, nyttighetsmodeller, industriella mönster och modeller (mönster), fabriks- eller handelsmärken (varumärken), firma samt ursprungs-beteckningar ävensom undertryckande av illojal konkurrens (artikel 1). Konventionen bygger på två huvudprinciper. Den ena är att de, som är medborgare eller bosatta eller driver

näring i något unionsland, i övriga unionsländer skall åtnjuta samma förmåner beträffande det industriella rättsskyddet som landets egna medborgare (artiklarna 2 och 3). Den andra är, att ett visst minimum av industriellt rättsskydd alltid skall tillkomma de enligt konventionen berättigade, även om de egna medborgarna icke åtnjuter motsvarande rättigheter; reglerna härom är givna i artiklarna 4—11.

Madridöverenskommelsen av 1891

Inom Parisunionens ram gäller mellan olika länder vissa säravtal, bland dem *Madridöverenskommelsen av 1891 rörande internationell registrering av fabriks- och handelsmärken*.

Till överenskommelsen är anslutna ett tjugutal, övervägande mellan- och sydeuropeiska stater men däremot icke några utomeuropeiska stater av större industriell eller merkantil betydelse. Utanför överenskommelsen står, förutom de nordiska länderna, bl. a. Storbritannien och dess dominions samt Amerikas förenta stater.

Den grundläggande principen i överenskommelsen är, att anmälan av vederbörande varumärke hos Parisunionens internationella byrå i Genève — Bureaux internationaux réunis pour la protection de la propriété intellectuelle (BIRPI) — ersätter registreringsansökan i samtliga övriga anslutna stater. Anmälan skall föregås av registrering i hemlandet. Vid BIRPI underkastas anmälingen en summarisk, huvudsakligen formell prövning, innan registrering sker. Härefter delgives registreringen de anslutna staterna med verkan, att märket erhåller skydd i var och en av dessa såsom om det direkt hade anmälts och registrerats där. För medlemsstaterna är det emellertid tillåtet att underkasta de internationella registreringarna efterprövning med hänsyn till den interna lagstiftningens registreringshinder. Sådan prövning kan leda till att viss stat inom sitt territorium vägrar märket skydd. Vägran att godtaga märke måste dock meddelas BIRPI inom ett år från det byrån beviljade den internationella registreringen. Om stat icke sålunda vägrar skydd, blir registreringen gällande där från dagen för registreringen hos BIRPI och likställd med registrering, som i vanlig ordning tillkommit efter nationell registreringsansökan. Att märka är således, att den nationella lagen i varje stat blir i allo tillämplig på den internationella registreringen. Madridöverenskommelsen innehåller alltså icke en egen materiell varumärkesrätt av överstatlig karaktär. Endast ett undantag göres härifrån, i det att överenskommelsen innehåller bestämmelse om skyddstidens längd, vilken sätter eventuellt avvikande stadgande därom i den nationella lagen ur kraft. För internationell registrering utgår avgift endast till BIRPI, medan däremot nationella avgifter i princip är uteslutna. I stället gottgöres medlemsstaterna genom utdelning av överskottet på byråns verksamhet med ifrågasvarande registrering.

Varumärkes- och firmautredningen

Varumärkes- och firmautredningen har i sitt betänkande med förslag till varumärkeslag (SOU 1958: 10) behandlat frågan om Sverige borde ansluta sig till Madridöverenskommelsen. Utredningen anförde därvid följande:

Av medlemsstaterna är det mindre än hälften som tillämpar förprovning av varumärkesansökningar. I övriga länder intages märke i varumärkesregistret omedelbart på anmälan utan provning eller efter en endast mer eller mindre formell sådan. Det senare systemet tillämpas bl. a. i Frankrike, Belgien och Schweiz, vilka stater, jämte Tyskland och Nederländerna, där motsatt ordning gäller, under årens lopp bidragit med det stora flertalet internationella registreringar. Sådan Madridöverenskommelsen för närvarande är utformad, torde den främst vara till gagn för näringslivet i länder, som icke ha förprovningssystem och möjligen för sådana större stater med förprovningssystem, vilkas näringsidkare i så stor utsträckning taga överenskommelsens förmåner i anspråk, att fördelarna härav kunna anses uppväga de nackdelar som äro förbundna med skyldigheten för staten i fråga att granska och i det nationella registret mottaga det stora antalet registreringar från övriga medlemsstater. För mindre länder med förprovning, såsom de nordiska, torde överenskommelsen i sitt nuvarande skick huvudsakligast komma att medföra ofördelaktiga resultat för såväl näringslivet som registreringsmyndigheten. Emellertid ha sedan länge undersökningar pågått inom Bernbyrån¹ och eljest bland Madridöverenskommelsens tillskyndare av möjligheten att så revidera överenskommelsen, att utomstående stater, främst Storbritannien och Förenta staterna, kunde frångå sin betänkligheter mot att ansluta sig.

Vid en konferens i Nice 1957 reviderades Madridöverenskommelsen om internationell registrering av varumärken, varvid vissa förbättringar av överenskommelsen infördes. Utredningen anser emellertid, att överenskommelsen även i sitt reviderade skick skulle medföra väsentliga olägenheter för näringslivet i vårt land, och kan därför icke tillstyrka, att Sverige ansluter sig till densamma.

Utskottet

Den viktigaste internationella överenskommelsen i fråga om rättsskydd för varumärken är Pariskonventionen av år 1883 för skydd av den industriella äganderätten. Konventionen har reviderats vid skilda tillfällen, senast i London 1934 och i Lissabon 1958. Sverige, som sedan 1885 tillhör Pariskonventionen och därmed är medlem av den s. k. Parisunionen, har den 1 juli 1953 anslutit sig till Londontexten. För att anslutning från svensk sida till Lissabontexten skall möjliggöras, har vår nu gällande varumärkeslag, som trädde i kraft den 1 januari 1961, utformats med hänsyn till de ändringar, som genomförts i Pariskonventionen vid Lissabonkonferensen 1958. En av konventionens viktigaste principer är, att medborgare i ett unionsland i övriga unionsländer skall vara likställd med inlämningar beträffande det industriella rättsskyddet. — Till Pariskonventionen är anslutna cirka 50 stater.

¹ Numera BIRPI.

Inom Parisunionens ram gäller mellan olika länder vissa säravtal, bland dem Madridöverenskommelsen av 1891 rörande internationell registrering av fabriks- och handelsmärken. Även Madridöverenskommelsen, till vilken ett tjugotal länder anslutit sig, har reviderats flera gånger, senast i London 1934 och i Nice 1957. Överenskommelsen syftar till att vara ett medel för en märkesinnehavare att få sitt märke registrerat utomlands. Den grundläggande principen är, att en enda anmälan hos Parisunionens byrå skall ersätta registreringsansökan i de till överenskommelsen anslutna staterna. Den viktigaste av de reformer, som genomfördes i Nice, är, att ett medlemsland har möjlighet att förklara, att internationell registrering icke skall gälla i landet i fråga, såvida registreringssökande ej uttryckligen förklarar, att han önskar skyddet utsträckt dit. — Nice-texten skall träda i kraft två år efter det att tolv stater avlämnat sina ratifikationsinstrument.

I förevarande motioner väckes frågan, om Sverige bör ansluta sig till Madridöverenskommelsen. Till stöd för motionerna anföres i huvudsak följande: Systemet med en internationell registrering måste otvivelaktigt sägas ha flera fördelar, även om det icke kan förnekas, att det även har vissa nackdelar. Dessa har emellertid delvis undanröjts genom de ändringar i konventionstexten, som gjordes vid konferensen i Nice 1957. Det avgörande vid bedömande om Sverige skall ansluta sig till Madridöverenskommelsen bör vara, om landets näringsliv skulle vara betjänt av en anslutning. Det som mer än något annat aktualiserat frågan är, att det i Europa uppstått såväl en gemensam marknad som en frihandelssammanslutning. Av de till sex- och sjustatsgrupperna hörande länderna står endast England och de nordiska länderna utanför Madridöverenskommelsen. Många tecken tyder på att ett stort intresse finnes hos svenska industriföretag för internationella registreringar av varumärken.

Såsom framgår av den förestående redogörelsen, har frågan om huruvida Sverige borde ansluta sig till Madridöverenskommelsen övervägts under förarbetena till vår nya varumärkeslag. Varumärkes- och firmautredningen förklarade, att Madridöverenskommelsen för mindre länder med förprovning av ansökningar om registrering av varumärken, såsom de nordiska länderna, huvudsakligast torde medföra ofördelaktiga resultat för såväl näringslivet som registreringsmyndigheten. Även i sitt år 1957 reviderade skick skulle överenskommelsen medföra väsentliga olägenheter för näringslivet i vårt land. Utredningen kunde därför icke tillstyrka, att Sverige skulle ansluta sig till överenskommelsen. — Under remissbehandlingen av utredningens betänkande lämnades utredningens uttalande i hithörande fråga i allmänhet utan erinran. En remissinstans ifrågasatte dock, om icke den pågående utvecklingen mot en alltmera enhetlig Europamarknad kommer att även för nordiskt vidkommande aktualisera frågan om anslutning till ett system med internationell varumärkesregistrering.

Enligt utskottets uppfattning förefaller det mindre troligt, att svenska näringsidkares intresse för internationell registrering skulle ha förändrats i någon större utsträckning under den korta tid, som förflutit sedan varumärkeslagen utarbetades. Härtill kommer, att det synes lämpligt att avvakta om och i så fall på vilket sätt den i Nice reviderade Madridöverenskommelsen kommer att fungera. Myndigheter och enskilda i vårt land får på så sätt tillfälle att följa, hur den nya varumärkeslagen utfaller i det praktiska rättslivet. Kännedom om denna lags utnyttjande måste vara av värde vid bedömning av frågan, om Sverige bör ansluta sig till Madridöverenskommelsen. Enligt för utskottet tillgängliga uppgifter har hittills endast sex stater ratificerat den i Nice reviderade texten. Den kan alltså inte väntas träda i kraft inom den närmaste framtiden. Det synes därför icke föreligga skäl att nu på nytt pröva frågan om Sveriges anslutning till nämnda överenskommelse.

Med hänsyn till det anförda finner utskottet för sin del anledning icke förekomma att tillstyrka bifall till motionerna.

På grund härav får utskottet hemställa,

att förevarande motioner, I: 265 och II: 225, icke måtte för-
anleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 21 februari 1961

På första lagutskottets vägnar:

INGRID GÄRDE WIDEMAR

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Ahlkvist, Branting, Per Olofsson, Ferdinand Nilsson, Nyström, Gezelius, Alexanderson och Hilding;

från andra kammaren: fru Gärde Widemar, herr Landgren, fru Johansson, herrar Svensson i Vä, Ekström i Björkvik, Jacobsson i Sala, Keijer och Edlund.